

Gimnazijos laikraščiai – aktyvumo mokykla

Kauno „Aušros“ gimnazija – pirmoji lietuviška gimnazija Kauno apskrityje – spalio 23 dieną švęs savo įkūrimo 100-metį. Per šį laiką mokyklos pavadinimas keitėsi daug kartų: Pirmoji Kauno lietuvių gimnazija, Kauno „Saulės“ gimnazija, Kauno I-oji valstybinė gimnazija, Kauno valstybinė „Aušros“ gimnazija, Kauno „Aušros“ berniukų ir mergaičių gimnazija su komercinėmis klasėmis, Kauno „Aušros“ valstybinė berniukų gimnazija, Kauno I-oji vidurinė mokykla, Kauno I-oji berniukų gimnazija, Kauno Komjaunimo vidurinė mokykla, Kauno „Aušros“ vidurinė mokykla, Kauno „Aušros“ gimnazija – tai gimnazijos vardai skirtingais istoriniais laikotarpiais. Tačiau „Aušros“ vardas, suteiktas pagerbiant carizmo metais draustą lietuvišką žodį ir tautos teises gynusį „Aušros“ laikraščio jubiliejų, buvo prasmingas gimnazijos istorijoje. „Kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia“, – rašė Jonas Basanavičius pirmojo numerio prakalboje. Šie žodžiai paskatino gimnazijos moksleivių visuomeninio aktyvumo proveržį, įkvėpusį ir gimnazijos laikraščių leidybą. Trečiame XX a. dešimtmetyje tiek daug periodinių leidinių nebuvo išleidusi jokia kita mokykla. Moksleiviai literatai, meno draugija, ateitininkai, „Vilties“ („Vyties“) organizacijos nariai, kai kurios klasės leido rankraštinius (rašytus ranka ir spausdintus šapirografu) laikraščius. Šie leidiniai ne tik lavino būsimų žurnalistų, rašytojų, įvairių kultūros sričių darbuotojų įgūdžius, bet ir skatino jų visuomeninį aktyvumą, išreiškė moksleivių nuomonę apie gimnaziją, mokymą, auklėjimą, kūrybą, bendravimą.

Vienas aštriausių pirmųjų Kauno „Aušros“ gimnazijos periodinių leidinių buvo karikatūrų laikraštėlis „**Šepšeliada**“, leistas 1924 – 1926 m. Jo redaktorius ir leidėjas buvo **Pulgis Andriušis**, vėliau žymus rašytojas, žurnalistas.

1924 – 1925 mokslo metais Kauno „Aušros“ gimnazijoje leistas laikraštėlis „**Nuotrupa**“.

1925 m. Kauno „Aušros“ gimnazijos ketvirta klasė leido rankraštinį laikraštėlį „**Varpelis**“, kurio redaktoriai buvo **Marijonas Siemaška** ir būsimas teisininkas **Vytautas Kostas Čepas**. Penktoje klasėje vietoj „Varpelio“ leistas „**Šarūnas**“, vėliau pasivadinęs „Spragilu“.

Šeštos klasės moksleiviai 1925 – 1926 mokslo metais leido „**Šeštoka**“, kurio redaktorius buvo **Juozas Danulevičius**.

1925 m. Kauno „Aušros“ gimnazijos kuopelė „Viltis“ (vėliau pasivadinusį „Vytis“) leido mėnesinį rankraštinį laikraštėlį „**Aušros spindulėlis**“.

Kauno „Aušros“ gimnazijos ateitininkų kuopelė 1925 – 1926 m. leido literatūros ir kritikos rankraštinį laikraštėlį „**Skaidra**“, kurio redaktoriai buvo būsimas žurnalistas ir literatūros kritikas **Petras Juodelis** bei **Algirdas Jakševičius**, vėliau teatro aktorius ir režisierius.

1922 – 1925 m. Kauno „Aušros“ gimnazijos meno draugija leido laikraštėlį „**Alfa ir Omega**“, kurio redaktorius buvo **Valys Drazdauskas**, literatūros kritikas, vertėjas, žurnalistas.

1926 – 1928 m. Kauno „Aušros“ gimnazijos meno draugija taip pat leido laikraštėlį „**Alfa**“, kurio redaktoriai buvo **Petras Juodelis** ir **Ksaveras Vencius**.

1927 m. buvo leidžiamas ir „Aušros“ gimnazijos moksleivių karikatūrų laikraštėlis „**Ač – Ič – Eč**“.

1927 – 1928 mokslo metais Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijos septintos klasės moksleiviai vietoj „**Spragilos**“ leido šapirografuotą laikraštėlį „**Bangos**“.

Kauno „Aušros“ gimnazijos spaudos situacija pasikeitė ketvirtame dešimtmetyje. Mokyklinių laikraštėlių Kauno „Aušros“ gimnazijoje visai neliko, nors literatų veikla vis dar buvo labai aktyvi. Lietuvos švietimo reikalams skirtose spaudoje bei dienraščiuose rasime nemažai Kauno „Aušros“ gimnazijos literatų veiklos atgarsių, tačiau turėti savo laikraštėlį, matyt, nebuvo poreikio.

1989 m., kai mokykla atgavo istorinį „Aušros“ vardą, buvo nuspręsta leisti periodinį laikraštėlį „**Aušrelė**“. Jaunieji žurnalistai nevengė visuomeninių temų, bet daugiausia stengėsi aprašyti mokyklos sporto, kultūros, mokslo renginius. Per ketvirtą amžiaus keitėsi ne tik „Aušrelės“ žurnalistų kartos, laikraščio redaktoriai, bet ir formatas. „Aušrelė“ buvo spausdinama, kopijuojama ir dalinama gimnazijos bendruomenei; ruošiamas stendinis variantas. Išradingai dirbo jaunieji žurnalistai, kurie ne tik leido laikraštį, bet organizuodavo popietes, susitikimus su žurnalistais.

Laikraščio redkolegijos keitėsi ir keičiasi, bet žmogus turtingas tuo, kad lieka atsiminimai, patirtis, iš(si)ugdyta kolektyvinio darbo atsakomybė, kūrybiškumas, aktyvi gyvenimo pozicija. Pavartę senuosius laikraščius suprantame, kad atmintis nėra tobula – daug kas pamirštama, o tai, kas surinkta ir užrašyta, išlieka daug ilgiau ir įgauna vertę, nes praeitis – tai tas pats pasaulis, tik kitaip. Žmogaus gyvenime būna prasmingų ir įsimintinų dienų, kai susitinkame, bendraujame. Smagiausia susitikti jaunystės draugus, su kuriais esame surišti nematomais saitais, kurie nenutrūksta niekad, – klasės, mokyklos... Sugrįžkime atgal į savo jaunystę, dienas, kurias praleidome mokyklos suole – nuo pirmos iki šiųmetės, 97 laidos, – rašiusieji ir skaičiusieji, visi, kurie susiję su mokykla – pirmąją lietuviška gimnazija Kauno apskrityje – švenčiančia 100 metų gimtadienį.

Valė Adomaitienė

lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

Pasinaudota *Alvydo Surblio*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos Senujų ir retų spaudinių skyriaus vyresniojo bibliotekininko, surinkta medžiaga

